

**SİVİL HAVACILIK MESLEK YÜKSEKOKULUNDA ÖĞRENİM GÖRMEKTE OLAN
ÖĞRENCİLERİN PROGRAMLARI TERCİH ETME NEDENLERİ VE
KARİYER BEKLENTİLERİ:
UŞAK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Murat SEZGİN¹

Uşak Üniversitesi /İletişim Fakültesi, Uşak

Zübeyde KAYA²

Uşak Üniversitesi/Sivil Havacılık MYO, Uşak

ÖZET

Ülkemizde havacılık sektörü her geçen gün büyümekte ve gelişmekte olan bir sektör olduğundan dolayı aynı zamanda elemana da ihtiyaç duymaktadır. Bu eleman ihtiyacını da karşılayabilmek için yükseköğrenim kurumları eğitim vermektedir. Ülkemizde sivil havacılık eğitimi ortaöğretim ve yükseköğretim (ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora) düzeyinde verilmektedir. Meslek yüksekokullarında iki yıllık bir ön lisans eğitimi verilmekte olup, meslek yüksekokulları sivil havacılık sektöründe çalışacak olan ara eleman yetiştirmektedir. Bu çalışmanın amacı; Uşak Üniversitesi Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan Meslek Yüksekokul öğrencilerinin okudukları programları tercih etme nedenlerini ve bu programlardan mezun olduktan sonra kariyer beklentilerini araştırmaktır. Meslek Yüksekokul öğrencilerinin cinsiyetleri, kariyerine devam etme durumu (teknik eleman, host-hostes, lisans mezunu), yerleşme şekli (sınavsız geçiş-sınavla) açısından bu programları tercih etme nedenleri arasında bir farklılık olup olmadığı ve aynı zamanda öğrencilerin kariyer beklentilerinin neler olduğu araştırılmıştır. Çalışma Uşak Üniversitesi Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulu 2015-2016 Bahar yarıyılında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulunda okuyan öğrenciler oluşturmakta olup, anket formu düzenlenerek 122 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket formundan elde edilen veriler SPSS 18 paket programı aracılığı ile frekans, crosstabs, ki-kare testi ile analiz edilmiştir. Meslek Yüksekokul öğrencileri öğrenim görmekte oldukları bu programı tercih etme sebepleri sıralamasında en üst sırayı havacılık sektörünün gelecekte geçerliliğini koruyacak bir meslek olarak görmeleri, gelecekte iyi bir kazanç sağlayabileceklerine inanmaları ve havacılık sektöründe çalışmanın eğlenceli ve zevkli olduğunu düşünüyor olmaları yer almaktadır.

GİRİŞ

Sivil Havacılık sektörü her geçen gün gelişmekte olan bir sektör olup, istihdamda da her geçen gün büyüme söz konusudur. 2003 yılında 65.000 civarında olan çalışan sayısı 2014 yılı sonu itibarıyla 180.000' leri aşmıştır ve son 11 yılda sektörün ekonomiye katkısı 2,2 Milyar Dolardan 23,8 Milyar dolara yükseliş göstermiştir [SHGM Faaliyet Raporu 2014:36-37]. Eğitim olarak bakıldığında ise, 1986 yılında kurulan Anadolu Üniversitesi Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulu ile Türkiye'de sivil havacılık eğitimi başlamış olup, bu okulun eğitim süresi 1992 yılında yüksek öğretim kanununda yapılan bir değişiklikle sonucunda bir yıl İngilizce hazırlıkta eklenerek 5 seneye çıkartılmıştır [Kiracı

¹ Doç. Dr., Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, murat.sezgin@usak.edu.tr

² Öğretim Görevlisi, Ulaştırma Hizmetleri Bölümü, zubeyde.kaya@usak.edu.tr

ve Bayrak , 2014:69-70]. Şuan ülkemizde yaklaşık olarak ön lisans sivil havacılık kabin hizmetleri ve uçak teknolojisi eğitimi veren toplam 20'ye yakın devlet ve vakıf üniversitesi yer almaktadır.

Havacılık sektörü hızla gelişmekte olan ve büyüyen bir sektör olup, bu sektöre daha iyi hizmet sağlayabilmek için daha fazla sayıda personele ihtiyaç duyulmakta olup, bu personellerin de alanında uzman olmasına gereksinim duyulmaktadır. Bu ihtiyaç doğrultusunda üniversitelerde havacılık sektörü ile ilgili açılan bölümlerden bir tanesi de sivil havacılık kabin hizmetleri bölümüdür. [https://akademi.thy.com Erişim Tarihi:10.04.2016].

Sivil havacılık kabin hizmetleri programından mezun olan öğrenciler havayolu şirketlerinde host-hostes olarak görev yapabilmektedirler.

SHGM Kabin memurunun tanımını şu şekilde yapmaktadır [http://web.shgm.gov.tr/tr/ Erişim Tarihi: 10.04.2016];

“Yolcu taşımacılığı yapan hava araçlarında gerekli emniyet ve güvenlik önlemlerinin uygulanmasından ve yolcu konforundan sorumlu görevliler “kabin memuru” ya da “kabin görevlisi” olarak tanımlanmaktadır. Uçuşun emniyetli, güvenli ve konforlu bir şekilde gerçekleşmesi için hava aracının kabin bölümünde görev alan Kabin Memurları; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan ilgili mevzuatlarda belirtilen gereklilikleri sağlayarak eğitimlerini başarı ile tamamlayan ve bunun sonucunda “Kabin Memuru Sertifikası” almaya hak kazanmış kişilerdir.”

Bu bölüme girebilmek için Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün belirlemiş olduğu birtakım kriterler yer almaktadır.

Ülkemizde kabin memuru olabilmek için mevzuat kapsamında aranan asgari gereklilikler bulunmaktadır. Bu gereklilikler ise şunlardır [http://web.shgm.gov.tr/tr/ Erişim Tarihi: 10.04.2016];

a)En az 18 yaşında olmak

b)Sağlık yönünden görevini yerine getirmeye uygun olduğunun kontrol edilmesi amacıyla Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş bir sağlık kuruluşunun düzenli aralıklarla muayenesinden veya değerlendirmesinden geçmiş olmak

c)İşletme El Kitabı içerisinde belirtilen usullere uygun olarak görevlerini yerine getirilebilecek yeterlilikte olmak (Boy, kilo, psikolojik test vb.)

d)Yurt içi veya yurt dışında asgari 10 yıllık eğitim veren lise veya benzeri okul mezunu olmak

e)İngilizce bilmek. (Bu hususa ilişkin detaylandırma görev alacağı işletmenin iç prosedürü ile belirlenir.)

Üniversitelerde havacılık sektörü ile ilgili açılan programlardan bir tanesi de uçak teknolojisi programıdır. Uçak teknolojisi programından mezun olan öğrenciler ise uçak teknikeri olarak görev yapabilmektedirler.

Uçak Teknolojisi programından mezun olan öğrenciler kazanmış oldukları yeterlilikler kapsamında ; havacılık sektöründe hizmet veren işletmelerde imalat, bakım-onarım, proje, planlama, makine resim ve konstrüksiyonla ilgili bölümlerde görev alabilmektedirler [http://myo.maltepe.edu.tr/ Erişim Tarihi: 10.04.2016]

Sivil havacılık kabin hizmetleri ve uçak teknolojisi programlarını tercih eden üniversite öğrencilerinin sivil havacılık meslek yüksekokullarından beklentileri farklılık gösterebilir. Bu çalışmada öğrencilerin bu programları tercih etme nedenleri, tercih etme nedenlerinde farklılıklar yer alıyorsa bu farklılıkların neler olduğu ve bu programdan mezun olduktan sonra kariyer beklentilerinin neler olduğunun değerlendirilmesi yapılmıştır.

YÖNTEM

Çalışmanın Amacı

Yapılan bu çalışmanın amacı; Uşak Üniversitesi Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan öğrencilerin programları tercih etme nedenleri ve kariyer beklentilerinin ne olduğunu ölçmektir.

Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi

Bu çalışmanın evrenini Uşak Üniversitesine bağlı Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulunda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemini ise, uçak teknolojisi programı birinci, ikinci öğretim öğrencileri ve sivil havacılık kabin hizmetleri programına kayıtlı olup hazırlık sınıfı okuyan birinci ve ikinci öğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilere anket yöntemi uygulanmıştır.

Anket çalışması, 2015-2016 yılı bahar döneminde 122 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan anket çalışması 3 bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde öğrencilerin demografik bilgileri, ikinci bölümde öğrenim gördükleri programları tercih etme nedenleri ile ilgili düşünceleri, üçüncü bölümde ise öğrencilerin kariyer beklentilerine yönelik sorular yer almaktadır.

Anket sorularının ikinci ve üçüncü bölüm sorularının bazılarını kendimiz oluşturulurken, bazıları ise de literatürden harmanlanarak oluşturulmuştur. Bu kaynaklar; Korkut-Owen, F., Kepir, D.D., Özdemir, S., Ulaş, Ö. ve Yılmaz, O., (2012), Erdem, B. ve Kayran, M.F., (2013.), http://kariyer.istanbul.edu.tr/kariyer_beklenti.php (Erişim Tarihi: Mayıs 2016), Sarıkaya, T. ve Khorshid, L., (2009), Polat Üzümcü, T., Alyakut, Ö. Ve Günsel, A. (2015), dır.

Anketin ikinci bölümünde 5 li likert ölçekli sorular yer almakta olup, “Kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum”, “kesinlikle katılmıyorum” şeklindedir. Öğrenim görmekte oldukları programları tercih etme nedenlerine ilişkin ölçeklerle ilgili toplam 32 soru yer almaktadır.

Anketin üçüncü bölümü, kariyer beklentilerine ilişkin olup, toplam 8 soru yer almaktadır. Bu sorular likert, sıralama ve kategori ölçeklidir. Elde edilen anket verileri SPSS-18 programında frekans, Crosstabs, Ki-Kare testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Sosyal bilimler alanındaki çalışmalarda yaygın olarak kullanılan analiz yöntemlerinden birisi de “ki-kare” analiz yöntemidir.[<http://www.istatistikanaliz.com/> Erişim Tarihi: 10.04.2016]

UYGULAMA

Çalışmanın Bulguları ve Analizi

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin öğrenim görmekte oldukları programları tercih etme nedenlerine ilişkin düşüncelerini belirleyen ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0,899 dur.

Bu ölçeğin değeri $0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ aralığında olduğu için, yüksek derecede güvenilir bir ölçektir diyebiliriz [Kalaycı, 2010: 405].

Demografik özellikler ile ilgili bulgular ve analizi: Ankete katılan öğrencilerin demografik sorulara vermiş olduğu cevaplar Şekil 1’de görülmektedir. Şekil 1’deki verilere bakıldığında erkek öğrencilerinin sayısının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %44,9’u sivil havacılık kabin hizmetleri programı, %55,1’i de uçak teknolojisi programı öğrencileridir. Mezun oldukları liselere bakıldığında %11,5’inin düz lise mezunu, %69,7’sinin meslek lisesi mezunu ve %18’i nin ise anadolu lisesi mezunu olduğu görülmekte olup, öğrencilerinin çoğunluğunun meslek lisesi çıkışlı olduğunu söylemek mümkündür. Öğrenim gördükleri programlara ise %59,5’u sınavsız geçiş, %40,5’i ise sınavla gelmiştir. Bölgesel olarak ise en çok öğrencinin %43,4 oranla Ege Bölgesinden geldikleri görülmektedir. Gelir durumlarına bakıldığında ise %45,1’ i, 0-500 TL arasında yer almaktadır. Öğrencilerin %66,4’ü okudukları programları tercih sıralamasının 1-5 arasında yer almakta olup, öğrencilerin çoğunluğunun istedikleri programa yerleştiklerini söylemek mümkündür. Öğrencilerin %77,5’i, bu programı ilk girişte kazanmışlardır. Anne ve babaların eğitim durumlarına göre değerlendirildiğinde ise; %44,6 sınıfın annesinin eğitim durumunun ilköğretim mezunu olduğu, %29,8 ‘inin ise babasının eğitim durumunun lise mezunu olduğunu söylemek mümkündür.

DEĞİŞKENLER		Kişi sayısı	%	DEĞİŞKENLER		Kişi sayısı	%
Cinsiyet	Erkek	89	73,0	Okuduğunuz program	Sivil Havacılık Kabin Hizmetleri	53	44,9
	Kadın	33	27,0		Uçak Teknolojisi	65	55,1
	Toplam	122	100,0		Toplam	118	100,0
Mezun olunan lise	Düz lise	14	11,5	Yerleşim şekli	Sınavsız geçiş	66	59,5
	Meslek Lisesi	85	69,7		Sınavla	45	40,5
	Anadolu lisesi	22	18,0		Toplam	111	100,0
	Toplam	121	99,2		Ege Bölgesi	53	43,4
Aylık gelir durumu	0-500 TL	55	45,1	Geldiği coğrafi bölge	Marmara Bölgesi	14	11,5
	501-1000 TL	41	33,6		İç Anadolu Bölgesi	17	13,9
	1001-1500 TL	16	13,1		Akdeniz Bölgesi	19	15,6
	1501 TL ve üzeri	10	8,2		Karadeniz Bölgesi	15	12,3
	Toplam	122	100,0		Doğu Anadolu Bölgesi	2	1,6
Program kaçıncı	1-5	81	66,4		Güneydoğu Anadolu Bölgesi	2	1,6
	6-10	22	18,0		Toplam	122	100,0

tercihiniz	11-16	13	10,7	Bu programı kaçınıcı girişte kazandınız	İlk giriş	93	77,5
	16 ve üzeri	6	4,9		2.giriş	17	14,2
	Toplam	122	100,0		3.giriş	6	5,0
	İlkokul	54	44,6		4.giriş ve üzeri	4	3,3
Annenin eğitim durumu	Ortaokul	38	31,4	Babanın eğitim durumu	Toplam	120	100,0
	Lise	24	19,8		İlkokul	35	28,9
	Önlisans	3	2,5		Ortaokul	35	28,9
	Lisans	1	0,8		Lise	36	29,8
	Yükseklisans	1	0,8		Ön lisans	7	5,8
	Toplam	121	100,0		Lisans	7	5,8
					Yüksek lisans	1	0,8
					Toplam	121	100

Şekil 1:Demografik Bilgiler

Öğrencilerin öğrenim gördükleri programı tercih etme nedenlerine ilişkin bulgular ve analizi: Meslek Yüksekokul öğrencilerinin öğrenim gördükleri programları tercih etme nedenlerinin frekans dağılımları Şekil 2’de yer almaktadır. Şekil 2’ ye bakıldığında öğrencilerin %70’i bu programları tercih etme nedeni olarak;

Bu alanların kişilik özelliklerine uygun olduğunu düşünmeleri, yeni insanlar ve farklı kültürler tanımanın hoşlarına gitmeleri, bu alanda iş bulma olanağının yüksek olduğunu düşünmeleri, okudukları programlarda mezun olduktan sonra bu mesleğe yetenekli olduklarını düşünmeleri, prestijli ve saygınlığı yüksek bir meslek olarak görmeleri, mesleğe olan ilgileri ve ayrıca havacılık sektörünü gelecekte geçerliliğini koruyacak bir meslek olarak görmektedirler. Aynı zamanda gelecekle ilgili amaçlarına uygun, , gelecekte iyi bir kazanç sağlayabilecek olmaları, cinsiyetlerine uygun olması, bu alanda kendilerini geliştirebileceklerine inanmaları, iş olanaklarının çok olması ve havacılık sektöründe çalışmanın eğlenceli ve zevkli olarak görmeleri ve havacılık sektöründe ücretlerin diğer sektörlerle aynı yada daha yüksek olduğunu düşünüyor olmalarından dolayı bu programlarda okumaktadır. Fakat öğrencilerin yaklaşık %88’lik kısmı bu programları seçme sebebi olarak maddiyatı ön plana çıkarmışlardır ve bu mesleğe sahip olurlarsa gelecekte iyi bir kazançla sahip olacaklarından yola çıkarak bu programı okumaktadırlar. Bu programı tercih etme sebebi olarak öğrencilerin %10 luk bir kısmı ise; ailesinin bu şehirde yaşaması, üniversitenin popülerliği, ailelerinin maddi durumlarının yetersiz olmasından ve Uşak dışında okuyamamalarından dolayı bu programı seçtiklerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler bu programı tercih ederken, gerek mezun olduktan sonra meslekleriyle ilgili, gerekse havacılık sektörüyle ilgili gerekli araştırmaları yapıp bilgi sahibi olduktan sonra bu programı seçtikleri görülmektedir diyebiliriz.

DEĞİŞKENLER	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		toplam
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
Sınav puanımın bu programa yeterli olduğu için	26	22,2	22	18,8	18	15,4	29	24,8	22	18,8	117
Bu alan benim kişilik özelliklerime uygun	5	4,1	5	4,1	19	15,6	44	36,1	49	40,2	122
Yeni insanlar ve farklı kültürler tanımak hoşuma gitmektedir	6	4,9	6	4,9	12	9,8	46	37,7	52	42,6	122
Bu alanda iş bulma olanağının yüksek olması	5	4,1	5	4,1	14	11,5	43	35,2	55	45,1	122
Bir üniversite bitirmiş olmak için	60	49,6	24	19,8	11	9,1	12	9,9	14	11,6	121
Bu mesleğe yeteneğim olduğumu düşünüyorum	7	5,7	6	4,9	21	17,2	42	34,4	46	37,7	122
Gelecekle ilgili amaçlarıma uygun	5	4,1	4	7,4	13	10,7	47	38,8	52	43,0	121
Prestiji olan bir meslek olduğu için	5	4,1	4	3,3	17	13,9	45	36,9	51	41,8	122
Gelecekte iyi bir kazanç sağlayabileceğimi düşünüyorum	4	3,3	4	3,3	6	5,0	44	36,4	63	52,1	121
Cinsiyetime uygun olduğumu düşünüyorum	11	9,1	8	6,6	17	14,0	38	31,4	47	38,8	121
Bu alanda kendimi geliştirebileceğime inanıyorum	7	5,8	4	3,3	11	9,1	35	28,9	64	52,9	121
Ailem istediği için	49	40,2	25	20,5	17	13,9	20	16,4	11	9,0	122
Öğretmenlerimin yönlendirmesi ile bu programa geldim	43	35,2	18	14,8	27	22,1	22	18,0	12	9,8	122
Bu üniversitenin ailemle yaşadığım şehire yakın olması	58	48,3	18	15,0	15	12,5	17	14,2	12	10,0	120
Meslekte yükselme imkanları fazla olduğu için	8	6,6	15	12,3	19	15,6	48	39,3	32	26,2	122
Bu programda okuyan arkadaşlarıma tavsiye etmesi	51	42,1	27	22,3	16	13,2	16	13,2	11	9,1	121
Akrabaların yönlendirmesi	70	57,4	20	16,4	11	9,0	10	8,2	11	9,0	122
Bu alanda çalışan tanıdıklarımın olması	50	41,3	21	17,4	13	10,7	19	15,7	18	14,9	121
Ailemin maddi durumu yetersiz, Uşak dışında okuyamam	70	57,4	22	18,0	14	11,5	4	3,3	12	9,8	122
Üniversitenin popülerliği	54	44,6	26	21,5	26	21,5	8	6,6	7	5,8	121
Üniversite sınavına girdiğim sene sınavın zor olması	26	21,3	28	23,0	28	23,0	19	15,6	21	17,2	122
Özel sektörde çalışmak istediğim için	17	13,9	18	14,8	45	36,9	21	17,2	20	16,4	121
Kamu da çalışmak istediğim için	28	23,0	26	21,3	39	32,0	15	12,3	14	11,5	122
İş olanakları çok olduğu için	8	6,7	5	4,2	19	15,8	46	38,3	42	35,0	120
Ailem bu şehirde yaşadığı için	88	73,3	13	10,8	7	5,8	6	5,0	6	5,0	120
Sosyal güvence imkanları yeterli	23	19,2	13	10,8	35	29,2	34	28,3	15	12,5	120
Havacılık sektöründe çalışmanın eğlenceli ve zevkli olduğunu düşünüyorum	6	5,0	3	2,5	11	9,1	40	33,1	61	50,4	121
Havacılık sektöründe ücretler diğer sektörlerle aynı yada daha yüksektir	5	4,1	7	5,8	15	12,4	46	38,0	48	39,7	121
Saygınlığı yüksek bir meslektir	3	2,5	5	4,1	20	16,5	50	41,3	43	35,5	121
Havacılık sektörü gelecekte geçerliliğini koruyacak bir meslektir	5	4,1	5	4,1	3	2,5	41	33,9	67	55,4	121
Mesleğe olan ilgim	5	4,1	3	2,5	19	15,7	36	29,8	58	47,9	121
İnsanlara hizmet etmeyi seviyorum	17	13,9	14	11,5	26	21,3	33	27,0	32	26,2	122

Şekil 2: Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Programı Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Frekans Dağılımları

Crosstabs ve Ki-Kare Testine ilişkin bulgular: Elde edilen anket verilerinde Crosstabs ve Ki-Kare Testi yapılmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrenim görmekte oldukları programları tercih etme nedeni olan unsurlar açısından fark olup olmadığına ilişkin 32 sorunun 6'sında anlamlı farklar olduğu ortaya çıkmıştır. Bu farklar Şekil 3'te verilmiştir.

DEĞİŞKENLER	p
Bu alan benim kişilik özelliklerime uygun	,045
Yeni insanlar ve farklı kültürler tanımak hoşuma gitmektedir	,040
Bu üniversitenin ailemle yaşadığım şehire yakın olması	,027
Bu programda okuyan arkadaşlarımla tavsiye etmesi	,023
Havacılık sektöründe çalışmanın eğlenceli ve zevkli olduğunu düşünüyorum	,037
Mesleğe olan ilgim	,001

Şekil 3: Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrenim Gördükleri Programları Tercih Etme Nedenleri

Erkek öğrencilerin %71,9'u, kız öğrencilerin ise %88'i bu alanların kişilik özelliklerine uygun olduğunu düşünmektedir.

Erkek öğrencilerin %75,2'si, kız öğrencilerin ise %93,9'u yeni insanlar ve farklı kültürler tanımının hoşlarına gitmekte olduğunu ifade etmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %68,9'u, kız öğrencilerin ise %48,5'i bu üniversitenin ailesiyle yaşadığı şehire yakın olmasını tercih sebebi olarak görmemişlerdir.

Erkek öğrencilerin %62,9'u, kız öğrencilerin ise %68,7'si bu programda okuyan arkadaşlarının tavsiye etmelerinin tercih sebebi üzerinde etkili olmadığını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %78,4'u, kız öğrencilerin ise %97'si havacılık sektöründe çalışmanın eğlenceli ve zevkli olduğunu düşünmekte olup, kız öğrencilerin tamamına yakını bu sektörü daha eğlenceli ve zevkli olarak görmektedir.

Erkek öğrencilerin %72,8'i, kız öğrencilerin ise %90,9'u mesleğe olan ilgilerinden ötürü, bu programları tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin kariyerlerine devam etme durumuna göre (teknik eleman, host-hostes, lisans mezunu) okudukları programları tercih etme nedeni olan unsurlar açısından fark olup olmadığına ilişkin 32 maddenin 2 sinde anlamlı farklar bulunmuştur. Bu farklar Şekil 4'te verilmiştir.

DEĞİŞKENLER	p
Bu üniversitenin ailemle yaşadığım şehire yakın olması	,047
Mesleğe olan ilgim	,000

Şekil 4: Kariyerine Devam Etme Durumuna Göre Öğrenim Gördükleri Programları Tercih Etme Nedenleri

Kariyerine teknik eleman olarak devam etmek isteyen öğrencilerin %68'i, host-hostes olarak devam etmek isteyen öğrencilerin %62,7'si, lisans mezunu olarak devam etmek isteyen öğrencilerin %61'i üniversitenin ailesiyle yaşadığı şehire yakın olması gerektiği görüşüne katılmamaktadır. Görülüyor ki, üniversitenin öğrencinin ailesiyle yaşadığı şehire yakın olup olmaması bağlayıcı bir unsur değildir.

Kariyerine teknik eleman olarak devam etmek isteyen öğrencilerin %76'sı, host-hostes olarak devam etmek isteyen öğrencilerin %88,9'u, lisans mezunu olarak devam etmek isteyen öğrencilerin %64,3 ü ise mesleğe olan ilgilerinden dolayı bu programları tercih etmişlerdir.

Öğrencilerin yerleşme türüne göre (sınavsız geçiş-sınavla) okudukları programları tercih etme nedeni olan unsurlar açısından fark olup olmadığına ilişkin 32 sorunun 3 ünde anlamlı farklar bulunmuştur. Bu farklar Şekil 5 'te verilmiştir.

DEĞİŞKENLER	p
Öğretmenlerimin yönlendirmesi ile bu programa geldim	,008
Bu programda okuyan arkadaşlarımın tavsiye etmesi	,017
Özel sektörde çalışmak istediğim için	,006

Şekil 5: Yerleşme Türüne Göre Öğrenim Gördükleri Programları Tercih Etme Nedenleri

Sınavsız geçiş ile gelen öğrencilerin %37,9'u, sınavla gelen öğrencilerin ise %66,6'sı tercih ettikleri programlara öğretmenlerinin yönlendirmesinin etkili olmadığını belirtmişlerdir.

Sınavsız geçiş ile gelen öğrencilerin %69,2'si, sınavla gelen öğrencilerin ise %64,5'i tercih ettikleri programlara , bu program da okuyan arkadaşlarının tavsiyesinin etkili olmadığını ifade etmişlerdir.

Sınavsız geçiş ile gelen öğrencilerin %26,1'i , sınavla gelen öğrencilerin ise %40'ı programı tercih etme sebebi olarak özel sektörde çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin kariyer beklentilerine ilişkin bulgular ve analizi: Öğrencilerin kariyer beklentilerine bakıldığında ise; %53 'ü hayalini kurdukları programda okuduklarını ve %50'si mezuniyetlerinin ilk 6 ayı içerisinde iş bulma ümitlerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler kariyerlerine ise %21'i teknik eleman, %44'ü host-hostes, %34'ü ise lisans mezunu olarak devam etmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanlarıyla alakalı bir işte çalışmaya başladıklarında o işin kariyer basamaklarıyla ilgili öğrencilerin %40'ı haberlerinin olduğu, %53'ü kısmen haberlerinin olduğunu, %7'si ise haberlerinin olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %51'i mezun olduktan sonra 5 yıllık bir zaman diliminde kariyerlerindeki öncelikli beklentilerinin mesleki tatmin ve mutluluk elde etmek olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %55'i mezun olduktan sonra 5 yıllık bir zaman diliminde kariyerlerinde başarı sağlayacaklarını düşünmektedirler. Öğrencilerin %44'ü iş arayışı durumunda, çalışacakları kurumda aradıkları öncelikli koşulun kariyer yapabilme imkanının olması önemlilik arz etmektedir. Öğrencilerin %47'si iş bulamadıkları durumda ise öncelikli planlarının eğitimlerine (lisans-yüksek lisans) devam etmek olduğunu belirtmişlerdir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada meslek yüksekokul öğrencilerinin öğrenim görmekte oldukları programları tercih etme nedenleri ve kariyer beklentilerinin ne olduğunun öğrenilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda meslek yüksekokul öğrencilerinin cinsiyetleri, kariyerine devam etme durumu (teknik eleman, host-hostes, lisans mezunu),yerleşme şekli (sınavsız geçiş-sınavla) açısından bu programları tercih etme nedenleri arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırılmıştır.

Meslek Yüksekokul öğrencileri öğrenim görmekte oldukları bu programı tercih etme sebeplerinin en başında havacılık sektörünün gelecekte geçerliliğini koruyacak bir meslek olarak görmeleri, gelecekte iyi bir kazanç sağlayabileceklerine inanmaları ve havacılık sektöründe çalışmanın eğlenceli ve zevkli olduğunu düşünüyor olmaları yer almaktadır. Öğrencilerin maddiyatı ön plana çıkardıklarını da söylemek mümkündür.

Öğrenciler; ailesinin bu şehirde yaşayıp yaşamaması, üniversitenin popülerliği ve ailelerinin maddi durumlarının yetersizliği gibi unsurları tercih etme sebebi olarak görmemektedir. Öğrenciler bu programı tercih ederken, gerek mezun olduktan sonra meslekleriyle ilgili, gerekse havacılık sektörüyle ilgili gerekli araştırmaları yapıp, bilgi sahibi olduktan sonra bu programı seçtikleri görülmektedir diyebiliriz.

Öğrencilerin cinsiyetleri, kariyerine devam etme durumu (teknik eleman, host-hostes, lisans mezunu),yerleşme şekli (sınavsız geçiş-sınavla) açısından bu programları tercih etme nedenleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir ve bazı değişkenlerde anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır. Kız öğrenciler okudukları alanları erkek öğrencilere göre kişilik özelliklerine daha uygun bulmaktadır. Yeni insanlar ve farklı kültürler tanımak kız öğrencilerin daha fazla hoşuna gitmektedir. Erkek öğrenciler de ailesiyle yaşadığı şehire yakın olma sebebi gibi unsurların tercih sebebinde önemlilik arz etmemektedir. Bu oran kız öğrencilerde daha düşüktür. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre bu programda okuyan arkadaşlarının tavsiyelerin etkili olmadığını görüşüne daha fazla katılım göstermişlerdir. Havacılık sektöründe çalışmanın eğlenceli ve zevkli olduğu, mesleğe olan ilgilerinde kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha baskındır.

Kariyerine teknik eleman olarak devam etmek isteyen öğrenciler, diğerlerine nazaran üniversitenin ailesiyle yaşadığı şehire yakın olması görüşüne etkisi düşüktür.

Kariyerine host-hostes olarak devam etmek isteyen öğrencilerin, diğerlerine göre daha fazla katılım sağlamış olup, mesleğe olan ilgilerinden dolayı bu programı seçtiklerini ifade etmişlerdir.

Sınavla gelen öğrenciler sınavsız geçişle gelen öğrencilere göre tercih ettikleri bu programları öğretmenlerinin yönlendirmesinin etkili olmadığı daha ağır basmaktadır. Sınavsız geçişle gelen öğrenciler de diğerine göre bu programda okuyan arkadaşlarının tavsiyesinin etkili olmadığına daha fazla katılım sağlamışlardır.

Sınavla gelen öğrencilerin, sınavsız geçişle gelen öğrencilere göre özel sektörde çalışma fikirlerinin daha fazla olduğunu söylemek mümkündür.

Öğrencilerin yarıdan fazlası hayalini kurdukları programda okuduklarını ve mezuniyetlerinin ilk 6 ay içerisinde iş bulma ümitlerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yarısından fazlası o işin kariyer basamakları hakkında kısmen haberlerinin olduğunu ve 5 yıllık bir zaman diliminde kariyerlerinde başarılı sağlayacaklarını beklemektedirler.

Öğrenciler iş bulamazlar ise de öncelikli planları eğitime devam etmektir. Burada şu sonuca da dikkat çekmek gerekir; öğrencilerin genellikle çalışarak okumak istemektedir. Öncelik iş gözükmektedir. Öğrencilerin kariyer basamaklarında tedirgin oldukları söylenebilir, çünkü alanlarıyla ilgili çalışabilecekleri sınırlı sayıda firma bulunmakta olup, ayrıca personel alım kriterleri de farklılık göstermektedir. Öğrencilere kariyer basamaklarıyla ilgili eğitim verilebilir.

Kaynaklar

Erdem, B.. Ve Kayran, M.F., 2013. Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt.14, Sayı 1, s.81-106.

http://www.istatistikanaliz.com/ki-kare_analiz_testi.asp Erişim Tarihi: 10.04.2016

http://kariyer.istanbul.edu.tr/kariyer_beklenti.php (Erişim Tarihi: Mayıs 2016)

<http://myo.maltepe.edu.tr/fakulte/neden-ucak-teknolojisi-programi> Erişim Tarihi:10.04.2016

<http://web.shgm.gov.tr/tr/havacilik-personeli/2138-kabin-memuru> Erişim Tarihi:10.04.2016

Kalaycı, Ş., 2010. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, 5.Baskı, Asil Yayın Dağıtım Ltd.Şti.

Kıracı, K. Ve Bayrak, Ü., 2014. Sivil Havacılık Lisans Mezunlarının İstihdam ve Kariyer Durumları Üzerine Bir Araştırma, e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, Cilt.5, Sayı. 2, s.67-88

Korkut-Owen, F., Kepir, D.D., Özdemir, S., Ulaş, Ö. ve Yılmaz, O., 2012. Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt.8, Sayı 3, s.135-151.

Polat Üzümcü, T., Alyakut, Ö. Ve Günsel, A. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleğin Geleceğine İlişkin Bakış Açıları, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 18 – Sayı: 33, Haziran.

Sarıkaya, T. ve Khorshid, L., 2009. Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi , 7(2), 393-423

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2014, Erişim Tarihi:07.04.2016

<http://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/pdf/kurumsal/raporlar/2014faaliyetraporuv2.pdf>

Turkish Aviation Academy, 2013, Aralık, Sayı. 9, s. 35, Erişim Tarihi:10.04.2016

<https://akademi.thy.com/DynamicFiles/PDF/TAA9.pdf>